

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти**

«МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ»

Актуальні проблеми ветеринарної медицини

22-23 квітня 2025 року

Біла Церква
2025

УДК 001.895:338.43:378-053.6:636.09(063)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Шуст О.А., д-р. екон. наук, ректор.

Варченко О.М., д-р. екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Філіпова Л.М., канд. с.-г. наук.

Царенко Т.М., канд. вет. наук.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Козій Н.В., канд. вет. наук.

Славінська О.В., начальник редакційно-видавничого відділу.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Актуальні проблеми ветеринарної медицини: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 22-23 квітня 2025 р. Білоцерківський НАУ. – 282 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

інтервалом 2–4 тижні. Такий підхід дозволяє забезпечити базовий імунітет навіть за відсутності повної історії щеплень.

При виявленні порушення рекомендованих інтервалів між вакцинаціями, особливо якщо перерва перевищила 6 тижнів, оптимальним є або початок курсу щеплень спочатку, або проведення додаткової дози вакцини для забезпечення належного рівня захисту. Це пояснюється тим, що тривала затримка між вакцинаціями може призвести до недостатнього розвитку імунної пам'яті.

У випадках незавершеного первинного курсу вакцинації необхідно або здійснити додаткове щеплення, або провести серологічне тестування через 4 тижні після останньої введеної вакцини для оцінки рівня антитіл. Такий підхід дозволяє виявити тварин, які залишаються сприйнятливими до інфекцій, незважаючи на попереднє введення вакцини.

Випадки приведення на вакцинацію клінічно хворих тварин мають розглядатися особливо уважно. Відповідно до WSAVA 2024, за наявності клінічних ознак хвороби (підвищена температура тіла, загальна слабкість, симптоми інфекцій) вакцинацію слід відкласти до повного одужання тварини, оскільки у період захворювання імунна відповідь може бути непередбачуваною або неадекватною.

Загальна стратегія надання послуг вакцинації у клініці має включати індивідуалізоване планування щеплень із наголосом на своєчасність першої та повторної доз, особливо для цуценят і кошенят; інформування власників щодо значення повного курсу вакцинації та вразливого періоду між дозами; створення нагадування у CRM-системі клініки для автоматичного інформування клієнтів про майбутні щеплення; огляд тварини перед щепленням і суворе дотримання протипоказань до вакцинації.

Отже, аналіз практики вакцинації у ветеринарній клініці «ВетМедик» показав наявність низки поширених проблем, зокрема недотримання графіків, пізнього звернення власників та незавершених курсів вакцинації, що знижує ефективність імунопрофілактики. Застосування рекомендацій WSAVA 2024 дозволяє оптимізувати стратегії вакцинації, в тому числі і у випадку наявних порушень рекомендованого порядку. Для підвищення ефективності вакцинації рекомендуємо впровадити інформування власників, планування щеплень із використанням CRM-систем, а також здійснювати клінічний огляд тварин перед вакцинацією та обов'язкову термометрію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. WSAVA Vaccination Guidelines Group. WSAVA vaccination guidelines for dogs and cats. 2024. 160 p.
2. Tizard I. R. Veterinary Immunology: An Introduction. 10th ed. – St. Louis: Elsevier, 2017. – 336 p.

УДК 636.2.09:618.19-002:616-022.7/.9

ГОДЛЕВСЬКА К.М., здобувачка вищої освіти
Науковий керівник – БЛИК С.А., канд. вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ЕТИОЛОГІЧНА РОЛЬ *ESCHERICHIA COLI* У ВИНИКНЕННІ МАСТИТУ У КОРІВ

У дослідженні проаналізовано вплив забруднення вимені та кінцівок корів на розвиток маститу, спричиненого *Escherichia coli*. Встановлено позитивний кореляційний зв'язок між рівнем забруднення та частотою випадків маститу, що підкреслює необхідність дотримання санітарно-гігієнічних норм у молочному тваринництві.

Ключові слова: етіологія, субклінічний мастит, *Escherichia coli*, велика рогата худоба.

Попри численні дослідження і вдосконалення систем утримання великої рогатої худоби, проблема маститу, зумовленого патогенними мікроорганізмами навколишнього середовища, залишається актуальним викликом як для вітчизняного, так і для зарубіжного молочного тваринництва [1]. Одним із основних екологічних збудників маститу є ентеробактерії *E. coli*, які зазвичай проникають у тканини вимені через соскові канали внаслідок забруднення вимені і кінцівок гноєм. Ризик розвитку маститу значно зростає за

умови недотримання санітарно-гігієнічних норм утримання тварин, а також порушення вимог біобезпеки і біозахисту на молочних фермах. Окрім цього, особливої актуальності набуває проблема антибіотикорезистентності мікроорганізмів, що має важливе значення не лише для ефективності терапевтичних стратегій, а й у контексті глобальної концепції «Єдине здоров'я» [2, 3].

Мета досліджень полягала у встановленні етіологічної ролі *E. coli* у виникненні субклінічних маститів у корів в умовах господарства ДПДГ «Артемiда».

Для початку проводили клінічний огляд вимені у 275 голів дійного стада ВРХ, а також дослідження проб молока за М.К. Оксамитним з мастидином [4]. Паралельно оцінювали ступінь забруднення вимені і тазових кінцівок корів гноєм за методикою Рейнемана та Кука, за 5-бальною шкалою, де: 1 бал – вим'я і тазові кінцівки повністю чисті; від 2 до 3 балів – помірне забруднення; від 4 до 5 балів – повністю забруднені гноєм [5].

На наступному етапі досліджували молоко відібране від у корів із субклінічною і клінічною формою маститу за допомогою бактеріологічного дослідження на *E. coli* з визначенням середньої кількості колонієутворюючих одиниць (КОУ), на поживному середовищі агар Ендо.

Визначали можливий кореляційний зв'язок між ступенем забруднення вимені і тазових кінцівок корів гноєм і розвитком субклінічного та клінічного маститу. Для цього використовували коефіцієнт рангової кореляції Спірмена.

За результатами первинного обстеження тварин встановлено, що з 275 голів дійного стада ВРХ: у 19 (6,9 %) голів була позитивна реакція мастидинової проби, що вказувало на субклінічну форму маститу. Крім того, клінічно у 3 (1,1 %) корів виявлено серозно-фібринозний мастит, який супроводжувалися набряком і підвищенням місцевої температури уражених частин вимені, без зміни загального стану тварини. Загалом мастит було діагностовано у 22 корів (8%). Результати клінічного огляду вимені і дослідження проб молока за М.К. Оксамитним з мастидином наведені у таблиці 1.

Таблиця 1 – Результати тестів зразків молока із мастидином дійного стада ВРХ у господарстві ДПДГ «Артемiда»

№ ферми	Кількість голів (всього)	Кількість корів із субклінічною формою маститу	Кількість корів з клінічною формою маститу
Ферма 1	68	-	-
Ферма 2	69	-	-
Ферма 3	70	15 (21,4 %)	3 (4,3 %)
Ферма 4	68	4 (5,9 %)	-
Всього	275	19 (6,9 %)	3 (1,1%)

П'ятибальна оцінка гігієнічного стану вимені і тазових кінцівок тварин показала, що з 275 голів дійного поголів'я ВРХ більшість тварин – 223 (81,1 %) голови отримали 1 бал та 52 (18,9 %) голови отримали від 2 до 3 балів. Детальні результати оцінки гігієнічного стану вимені і тазових кінцівок дійного поголів'я ВРХ наведені у таблиці 2.

Таблиця 2 – Результати оцінки гігієнічного стану вимені і тазових кінцівок дійного стада ВРХ за 5-бальною шкалою у господарстві ДПДГ «Артемiда»

№ ферми	Кількість голів (всього)	Кількість голів ВРХ, оцінених за 5-бальною шкалою *		
		1 бал	2 бали	3 бали
Ферма 1	68	64 (94,1 %)	4 (5,9 %)	-
Ферма 2	69	64 (92,8 %)	5 (7,2 %)	-
Ферма 3	70	39 (56,5 %)	2 (2,9 %)	25 (35,7 %)
Ферма 4	68	52 (76,5 %)	16 (23,5 %)	-
Всього	275	223 (81,1 %)	27 (9,8 %)	25 (9,1 %)

Примітка: * гігієнічний стан вим'я і тазових кінцівок дійного поголів'я ВРХ які були б оцінені у 4 або 5 балів на фермі відсутні.

Бактеріологічне дослідження зразків молока, відібраних від корів із субклінічною (19 голів) та клінічною (3 голови) формами маститу, засвідчило переважання *E. coli* серед збудників захворювання. Зокрема, у 17 із 19 проб молока, отриманих від тварин із субклінічною формою маститу, було ідентифіковано *E. coli* із середнім бактеріальним навантаженням $2,3 \times 10^5$ КУО/мл. У всіх трьох випадках клінічного маститу також підтверджено наявність *E. coli*, при цьому середнє бактеріальне навантаження перевищувало 5×10^7 КУО/мл.

Отже, за результатами дослідження встановлено, що всі випадки маститу, зареєстровані на фермі №3 (15 субклінічних і 3 клінічні), були виявлені у корів із рівнем забруднення 3 бали. У цих тварин зразки молока показали наявність *E. coli* як єдиного збудника. На фермі №4 два випадки субклінічного маститу, також зумовлені *E. coli*, були виявлені у корів з гігієнічною оцінкою у 2 бали.

Проведений статистичний аналіз дозволив виявити достовірний позитивний кореляційний зв'язок між забруднення вимені і тазових кінцівок гноем та розвитком маститу. Зокрема, найбільша кількість захворювань зареєстрована серед тварин із 3-бальною оцінкою гігієнічного стану (на фермі №3 – 25 корів з 3 балами, з яких 18 мали мастит, що становить 72 %).

Статистично значущий кореляційний зв'язок між рівнем забруднення та наявністю маститу підтверджено коефіцієнтом Спірмена ($r = 0,67$, $p < 0,01$), що свідчить про помірно сильну позитивну залежність. Це підкреслює важливість гігієнічного контролю як одного з ключових чинників у профілактиці маститів екологічного походження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Tytukh Y. Performance Monitoring Includes Various Forms of Mastitis in Sumy Region Farms // *Bulletin of Sumy National Agrarian University. The Series: Veterinary Medicine*. 2021. No. 1 (52). P. 45–50. DOI:10.32845/bsnau.vet.2021.1.7.
2. Nery Garcia B. L., Dantas S. T. A., da Silva Barbosa K., Mendes Mitsunaga T., Butters A., Camargo C. H., Nobrega D. B. Extended-Spectrum Beta-Lactamase-Producing *Escherichia coli* and Other Antimicrobial-Resistant Gram-Negative Pathogens Isolated from Bovine Mastitis: A One Health Perspective // *Antibiotics*. 2024. Vol. 13, No. 5. P. 391. DOI:10.3390/antibiotics13050391.
3. Vygovska L., Bhattacharya Ch., Ushkalov V., Vishovan Yu., Danchuk V. Antibiotic resistance of microorganisms isolated from cows with subclinical mastitis // *Ukrainian Journal of Veterinary Sciences*. 2023. Vol. 14, No. 2. P. 28–42. DOI:10.31548/veterinary2.2023.28.
4. Підраунок соматичних клітин в секреті вим'я окремих корів та в збірному сирому молоці корів мікроскопічним методом, визначення середньої геометричної: Методичні рекомендації / Т. О. Гаркавенко, В. В. Лотоцький, О. М. Бергілевич, В. В. Касянчук, Т. Г. Козицька, Т. О. Дяченко. – Київ: ДНДІЛДВСЕ, 2021. – 80 с.
5. Cook N. B., Reinemann D. J. A tool box for assessing cow, udder and teat hygiene // *Proceedings of the Annual Meeting of the National Mastitis Council*. 2007. P. 21–24.

УДК 619:614.31:579.61

ПШЕЦЬ Д.Д., здобувач вищої освіти
Науковий керівник – **БЛИК С.А.**, канд. вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА МІКРОБНОГО ЗАБРУДНЕННЯ ПОВЕРХОНЬ ВЕТЕРИНАРНОЇ КЛІНІКИ ДО ТА ПІСЛЯ ДЕЗІНФЕКЦІЇ

Проведено оцінку мікробного забруднення різних поверхонь ветеринарної клініки до та після дезінфекції. Встановлено значне зниження кількості мікроорганізмів на поверхнях після проведення дезінфекції, що підтверджує ефективність санітарних заходів.

Ключові слова: мікробіологічний моніторинг, ветеринарна клініка, дезінфекція, санітарний контроль.